

Bài 4B: Phép biến đổi trong không gian

(c) SE/FIT/HUT 2002

1

Ma trận biến đổi 3 chiều 3D Matrix Transformations

- Các phép biến đổi chuyển vị - translation, tỉ lệ-scaling và quay-rotation sử dụng trong không gian 2D đều có thể mở rộng trong không gian 3D
- Again, using homogeneous coordinates it is possible to represent each type of transformation in a matrix form
- In 3D, each transformation is represented by a 4x4 matrix

(c) SE/FIT/HUT 2002

2

Các phép biến đổi hình học 3 chiều

- Biểu diễn điểm trong không gian 3 chiều
 - $[x^h \ y^h \ z^h \ h] = [x \ y \ z \ 1] \cdot [T]$
 - $[x' \ y' \ z' \ 1] = [x^h/h \ y^h/h \ z^h/h \ 1] \cdot [T]$

- Ma trận biến đổi

$$[T] = \begin{bmatrix} a & b & c & p \\ d & e & f & q \\ g & i & j & r \\ l & m & n & s \end{bmatrix}$$

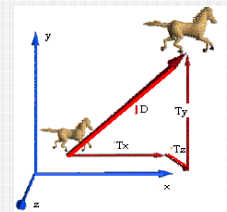
(c) SE/FIT/HUT 2002

3

Phép tịnh tiến

$$[T(dx, dy, dz)] = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ dx & dy & dz & 1 \end{bmatrix}$$

- $[X'] = [X] \cdot [T(dx, dy, dz)]$
- $[x' \ y' \ z' \ 1] =$
- $[x \ y \ z \ 1] \cdot [T(dx, dy, dz)]$
- $= [x+dx \ y+dy \ z+dz \ 1]$

(c) SE/FIT/HUT 2002

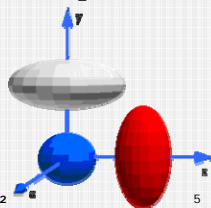
4

Phép tỉ lệ

$$[x' \ y' \ z' \ 1] = [x \ y \ z \ 1] \begin{bmatrix} s1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & s2 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & s3 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$= [x \cdot s1 \ y \cdot s2 \ z \cdot s3 \ 1]$$

- s1, s2, s3 là các hệ số tỉ lệ tương ứng trên các trục toạ độ

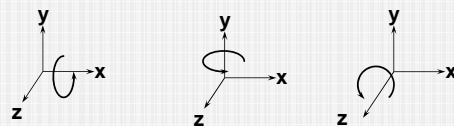

(c) SE/FIT/HUT 2002

5

Rotation

- In 2D, the only rotation possible was about the origin.
- In 3D, there are 3 possible rotations, one about each of the x, y and z axes
- Positive rotations are anti-clockwise, negative rotations are clockwise, when looking down a positive axis towards the origin

(c) SE/FIT/HUT 2002

6

Phép quay 3 chiều

Quay quanh các trục tọa độ

- Quay quanh trục x

$$[T_x] = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & \cos \phi & \sin \phi & 0 \\ 0 & -\sin \phi & \cos \phi & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

- Quay quanh trục z

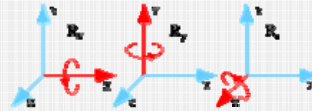
$$[T_z] = \begin{bmatrix} \cos \phi & \sin \phi & 0 & 0 \\ -\sin \phi & \cos \phi & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

(c) SE/FIT/HUT 2002

7

Quay quanh trục y

$$[T_y] = \begin{bmatrix} \cos \theta & 0 & -\sin \theta & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ \sin \theta & 0 & \cos \theta & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

(c) SE/FIT/HUT 2002

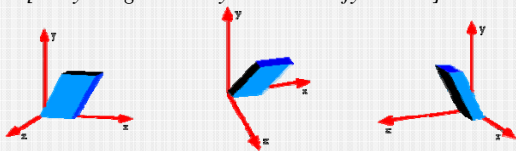
8

Phép biến dạng

(secondary translation)

$$[x' \ y' \ z' \ 1] = [x \ y \ z \ 1] \begin{bmatrix} 1 & b & c & 0 \\ d & 1 & f & 0 \\ g & i & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$= [x + yd + gz \quad bx + y + iz \quad cx + fy + z \quad 1]$$

(c) SE/FIT/HUT 2002

9

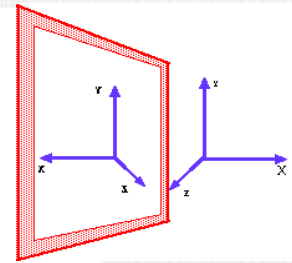
Phép lấy đối xứng

(reflections-secondary translation)

$$M_x = \begin{bmatrix} -1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$M_{xy} = \begin{bmatrix} -1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$M_{xyz} = \begin{bmatrix} -1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

(c) SE/FIT/HUT 2002

10

Quay quanh một trục bất kỳ song song với các trục tọa độ

$$[Tr] = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & y & z & 1 \end{bmatrix} \Rightarrow [T(\phi)] = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & \cos \phi & \sin \phi & 0 \\ 0 & -\sin \phi & \cos \phi & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

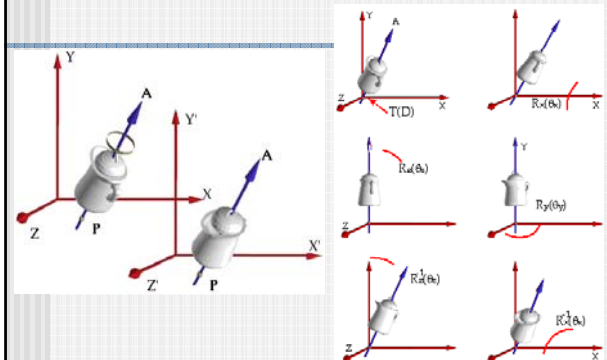
$$[Tr]^{-1} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & -y & -z & 1 \end{bmatrix}$$

$$[Tr]^{-1} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & \cos \phi & \sin \phi & 0 \\ 0 & -\sin \phi & \cos \phi & 0 \\ 0 & y(1-\cos \phi) + z \sin \phi & z(1-\cos \phi) - y \sin \phi & 1 \end{bmatrix}$$

(c) SE/FIT/HUT 2002

11

Quay quanh một trục bất kỳ

(c) SE/FIT/HUT 2002

12

Solution

- Chuyển P1 về gốc tọa độ.
- Quay quanh trục y sao cho P1P2 nằm trên mặt phẳng (y, z)
- Quay quanh trục x sao cho P1P2 trùng với trục z.
- Quay quanh trục z sao cho P1P3 nằm trên mặt phẳng (y, z)

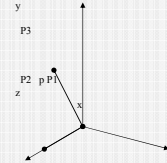
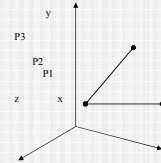
Euler's Theorem: Every rotation around the origin can be decomposed into a rotation around the x-axis followed by a rotation around the y-axis followed by a rotation around the z-axis.

(c) SE/FIT/HUT 2002

13

Bước 1: Chuyển P1 về gốc tọa độ

$$[T(-x1, -y1, -z1)] = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ -x1 & -y1 & -z1 & 1 \end{bmatrix}$$

(c) SE/FIT/HUT 2002

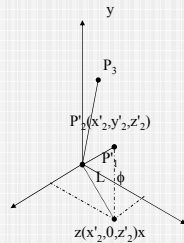
14

Bước 2: Quay quanh trục y

- $\cos(-90 + \phi) = \sin\phi = z_2/L = (z_2 - z_1)/L$
- $\sin(-90 + \phi) = -\cos\phi = x_2/L = (x_2 - x_1)/L$

$$L = \sqrt{(z_2 - z_1)^2 + (x_2 - x_1)^2} = \sqrt{(z_2 - z_1)^2 + (x_2 - x_1)^2}$$

- $[P^2] = [P^1][T(\phi-90)]$
- $= [0 \quad y_2 - y_1 \quad L]$

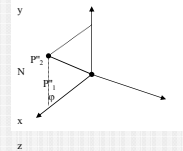
(c) SE/FIT/HUT 2002

15

Bước 3: Quay quanh trục x.

- $\cos\phi = z^2/N, \sin\phi = y^2/N$
- Với $N = |P^1P^2|$ là độ dài của đoạn P^1P^2

- $[P^2] = [P^2][T(\phi)] = [P^2][T(\phi-90)][T(\phi)]$
- $= [P^2][T(-x1, -y1, -z1)][T(\phi-90)][T(\phi)]$
- $= [0 \quad 0 \quad |P1P2| \quad 1]$

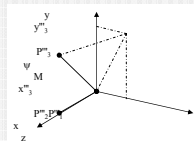

(c) SE/FIT/HUT 2002

16

Bước 4: Quay quanh trục z

- $[P^3] = [P^2][T(-x1, -y1, -z1)][T(\phi-90)][T(\phi)]$
- Với góc quay dương ψ trên trục z
- $\cos\psi = y_3^2/M; \sin\psi = x_3^2/M;$
- Ma trận tổng hợp của các phép biến đổi $[T]$ có dạng sau đáp ứng toàn bộ quá trình biến đổi quay đối tượng quanh một trục bất kỳ.
- $[T] = [T(-x1, -y1, -z1)][T(\phi-90)][T(\phi)][T(\psi)]$

(c) SE/FIT/HUT 2002

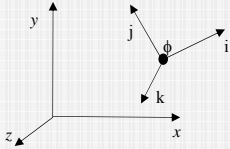
17

- Kết quả sau biến đổi cần phải đưa về vị trí ban đầu qua các phép biến đổi ngược.
- $[Tth] = [T(-x1, -y1, -z1)]x[T(\phi-0)]x[T(\phi)]x[T(\psi)]x[T(\phi)]x[T(\phi-90)]x[T(-x1, -y1, -z1)]$
- $[T(\phi-90)]x[T(-x1, -y1, -z1)]$

(c) SE/FIT/HUT 2002

18

Hệ tọa độ Coordinate Frame

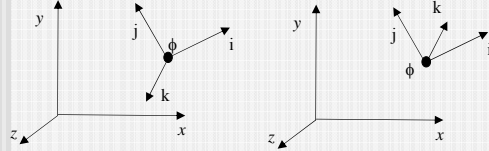
- Coordinate frame is given by origin ϕ and three mutually orthogonal unit vectors, i, j, k .
- Mutually orthogonal (dot products): $i \cdot j = ?$; $i \cdot k = ?$; $j \cdot k = ?$.
- Unit vectors (dot products): $i \cdot i = ?$; $j \cdot j = ?$; $k \cdot k = ?$.

(c) SE/FIT/HUT 2002

19

Orientation

Right handed coordinate system: Left handed coordinate system:

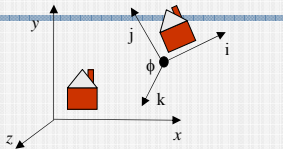
Cross product: $i \times j = ?$

Cross product: $i \times j = ?$

(c) SE/FIT/HUT 2002

20

Coordinate Transformations

Transform $(x, y, z, 0)$ coordinate frame to (i, j, k, ϕ) coordinate frame.

Affine transformation matrix:

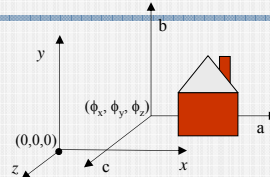
$$\begin{bmatrix} i_x & j_x & k_x & \phi_x \\ i_y & j_y & k_y & \phi_y \\ i_z & j_z & k_z & \phi_z \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Maps (i, j, k, ϕ) coordinates into $(x, y, z, 0)$ coordinates!

(c) SE/FIT/HUT 2002

21

Coordinate change (Translation)

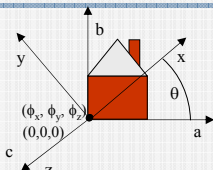
Change from (a, b, c, ϕ) coordinates to $(x, y, z, 0)$ coordinates:

$$\begin{pmatrix} x \\ y \\ z \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{bmatrix} & & & \\ & & & \\ & & & \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{pmatrix} a \\ b \\ c \\ 1 \end{pmatrix}$$

(c) SE/FIT/HUT 2002

22

Coordinate change (Rotation)

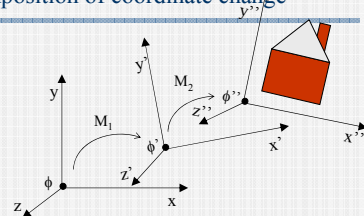
Change from (a, b, c, ϕ) coordinates to $(x, y, z, 0)$ coordinates:

$$\begin{pmatrix} x \\ y \\ z \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{bmatrix} & & & \\ & & & \\ & & & \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{pmatrix} a \\ b \\ c \\ 1 \end{pmatrix}$$

(c) SE/FIT/HUT 2002

23

Composition of coordinate change

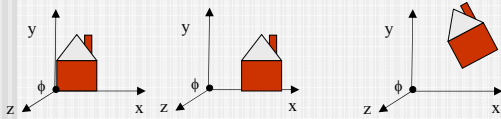
M_1 changes from coordinate frame (x, y, z, θ) to (x', y', z', θ') .
 M_2 changes from coordinate frame (x', y', z', θ') to $(x'', y'', z'', \theta'')$.
 Change from coordinate frame (x, y, z, θ) to $(x'', y'', z'', \theta'')$?

(c) SE/FIT/HUT 2002

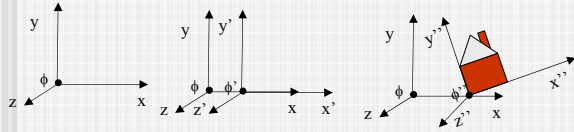
24

Object vs. coordinate transformations

Translate and then rotate object:

Translate and then rotate coordinate frame:

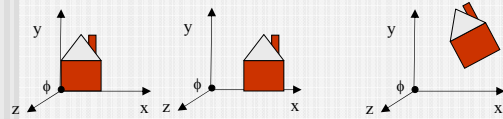

(c) SE/FIT/HUT 2002

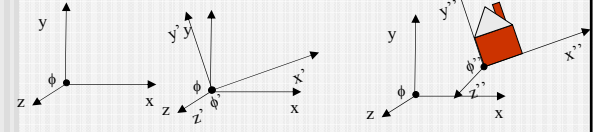
25

Object vs. coordinate transformations (2)

Translate and then rotate object:

Rotate and then translate coordinate frame:

(c) SE/FIT/HUT 2002

26

Order of transformations

Let M_i be the transformation matrix for transformation T_i .

Sequence of object (point) transformations, T_1, T_2, T_3 .

Transformation matrix = $M_3 \times M_2 \times M_1$.

Sequence of coordinate system transformations, T_1, T_2, T_3 .

Transformation matrix = $M_1 \times M_2 \times M_3$.

Note: OpenGL, OpenInventor use coordinate system transformations.

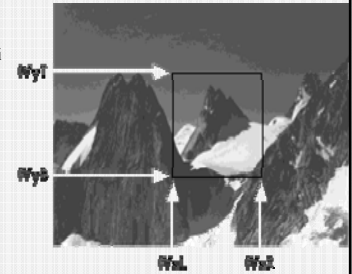
(c) SE/FIT/HUT 2002

27

Hệ tọa độ thực

(WCS-World Coordinate System)

- Là hệ tọa độ của đối tượng được các chương trình ứng dụng sử dụng để mô tả tọa độ của các đối tượng trong thế giới thực.
- Đơn vị trong hệ thống tọa độ phụ thuộc vào không gian và kích thước của đối tượng được mô tả, có thể từ A^0 , nm, mm ... đến m, km ...

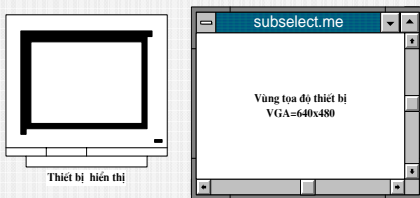
(c) SE/FIT/HUT 2002

28

Hệ tọa độ thiết bị

(DCS-Device Coordinate System)

- Là hệ thống tọa độ của thiết bị nơi hiển thị hình ảnh và không gian của đối tượng mà ứng dụng mô tả.

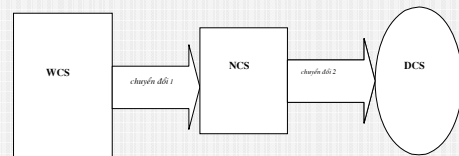
(c) SE/FIT/HUT 2002

29

Hệ tọa độ chuẩn

(NCS - Normalized Coordinate System)

- Giải quyết vấn đề khi ứng dụng chạy trên các thiết bị khác nhau
- Có kích thước 1x1

(c) SE/FIT/HUT 2002

30

Display Co-ordinates

- The integer, (x, y) screen co-ordinates are far too restrictive to be used to describe physical objects and scenes, because:
 - objects and scenes would need to be remodelled for every new view, or if the device resolution is changed
 - The range of coordinate values (e.g: 640x480, 1024x768 pixels) is inappropriate for many scenes

MODELLING Co-ordinates

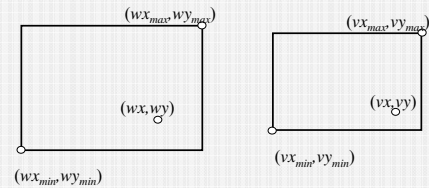
- More logical to use dimensions which are appropriate to the object. e.g.
 - metres for buildings,
 - millimetres for assembly parts,
 - nanometres or microns for molecules, cells, and atoms
- Objects are described with respect to their actual physical size in the real world,
- These measurements are then mapped onto screen co-ordinates before displaying

Basic Viewing Transform

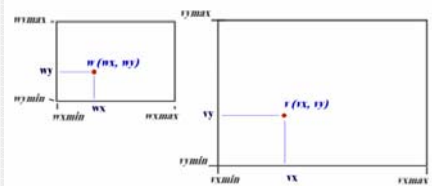
- Apply transform to convert from Modelling co-ordinates to Screen Coordinates
- We can scale dimensions to change the resulting view
- We can even achieve a zooming in and out effect without changing the model by scaling dimensions proportionally
- Vấn đề:
 - How much of the model should be drawn?
 - Where should it appear on the display?
 - How do we convert Real-world co-ordinates into screen co-ordinates?

2-Dimensional Views

- A 2-dimensional view consists of two rectangles:
 - A **Window** given in real world co-ordinates, defining the portion of model (scene) to be drawn
 - A **Viewport** given in screen co-ordinates, defining the portion of the screen which will be used to display the contents of the window

Phép chuyển đổi

$$vx = vx_{min} + \frac{(vx_{max} - vx_{min})(wx - wx_{min})}{wx_{max} - wx_{min}}$$

$$vy = vy_{min} + \frac{(vy_{max} - vy_{min})(wy - wy_{min})}{wy_{max} - wy_{min}}$$

Phép biến đổi theo ma trận

- Ma trận chuyển vị theo Window

$$[T1] = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ -X_w & -Y_w & 1 \end{bmatrix}$$

- Ma trận biến đổi tỉ lệ

$$[S1] = \begin{bmatrix} \frac{Xv_{max} - Xv_{min}}{Xw_{max} - Xw_{min}} & 0 & 0 \\ 0 & \frac{Yv_{max} - Yv_{min}}{Yw_{max} - Yw_{min}} & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

- Ma trận chuyển vị theo tọa độ viewport

$$[T2] = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ X_v & Y_v & 1 \end{bmatrix}$$

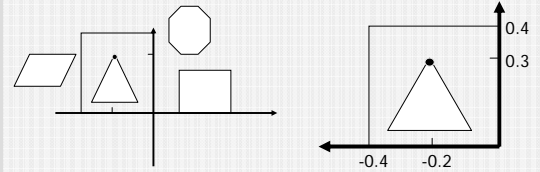
Ma trận biến đổi tổng hợp của phép chuyển đổi tọa độ

$$[T] = [T1][S1][T2]$$

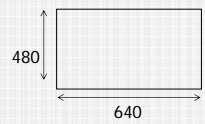
$$[T] = \begin{bmatrix} \frac{Xvmax - Xvmin}{Xwmax - Xwmin} & 0 & 0 \\ 0 & \frac{Yvmax - Yvmin}{Ywmax - Ywmin} & 0 \\ Xvmin - Xwmin \frac{Xvmax - Xvmin}{Xwmax - Xwmin} & Yvmin - Ywmin \frac{Yvmax - Yvmin}{Ywmax - Ywmin} & 1 \end{bmatrix}$$

(c) SE/FIT/HUT 2002

37

■ Ánh xạ cửa sổ trên tới màn hình 640x480 viewport

(c) SE/FIT/HUT 2002

38

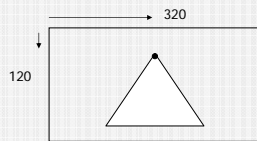
Bài tập

$Wx = -2$
 $Wy = 3$
 $Wxmax = 0$
 $Wxmin = -0.4$
 $Wymax = 0.4$
 $Wymin = 0$

$Vxmax = 640$
 $Vxmin = -0.4$
 $Vymax = 0$
 $Vymin = 480$

$$Vx = \frac{(-2 - (-0.4)) * (640 - 0) + 0}{0 - (-0.4)} = 320$$

$$Vy = \frac{(3 - 0) * (0 - 480) + 480}{0 - (-0.4)} = 120$$

(c) SE/FIT/HUT 2002

39